

NIKOLA ŠANJEK

SALON GALERIJE ANTUNA AUGUSTINČIĆA

————— 28. XI. 2008. – 28. I. 2009. —————

10 godina poslije

Prošlo je deset godina otkako je Nikola Šanjek iz Varaždina otišao u Beč na studij kiparstva. Za sobom je ostavio medijsku prašinu uzvitlanu nesvakidašnjim kiparskim talentom, fascinantnom vještinom modeliranja u glini, neprimjerenom dječjačkoj dobi. Njegovi furiozno pokrenuti konji i lavovi, biblijski sveci i junaci antičkih mitova, predstavljani tijekom 1990-ih godina na izložbama u Hrvatskoj, Slovačkoj, »čudo od djeteta«, »mali Michelangelo«... Tek poneki disonantni glas bio je zabrinut za budući razvoj te bogomdane darovitosti, pribijajući se nedostatka pravilnog ljudskog (kiparsko-pedagoškog) usmjeravanja. A onda je Nikola, umjesto u Zagreb, otišao iz domovine; o njegovom bečkom studiju, životu i radu, u Hrvatskoj se nije znalo gotovo ništa.

U Beču je studij bio zahtjevan, a Nikola uporan: osim guste satnice predavanja, svladavao je i jezičnu barijeru, pa mu je posebice prva godina bila teška. Na sreću, profesori su se pokazali dobrim pedagogima; nisu zadirali u tematiku njegovih skulptura, ni ograničavali bujnost njegove imaginacije, niti sputavali žestinu geste, smatrajući kako su te karakteristike uvjetovane osobnošću i njenim razvojem. Ono čemu su ga željeli podučiti bio je kiparski zanat.

Tako je Nikola svladavao tehnički aspekt koji je njegovoj skulpturi često nedostajao: izrađivao je *gerist* za formu u glini, lijevao u gips i broncu, obrađivao metal, rezbario drvo i klesao kamen, usavršavao se u radu s reparaturnim kamenom *steingussom* i grafitnom patinom. Okušao se u različitim kiparskim tehnikama te spoznao kako drvo nije »njegovo« sredstvo izražavanja; ostao je vjeran modeliranju u glini, uz koju je čvrsto prigrlio i kamen. U kamenu je izveo svoj završni, diplomski rad, a devet je godina radio isto toliko metara visoke skulpture kojima je opremio unutrašnjost crkve Dobrog pastira u rodnom Varaždinu. Uz definiranje kiparskih materijala, do kraja je bečkog studija beskompromisno ustrajao na vlastitom likovnom izrazu, uvjeren kako je jedini ispravan put – ostati svoj.

Uistinu, skulptura Nikole Šanjeka nastala posljednjih nekoliko godina zadržala je svoja ranija karakteristična obilježja: virtuosno modelirana figurativna skulptura egzaltirane geste, često anatomski deskriptivna, gotovo stripovska interpretacija konjske tetive u trku, bora na Hadovu licu ili Diogenove šake. Šanjek i nadalje skulpturu promišlja rukama i skicira trodimenzionalno. No, kao da je rad u kamenu donekle ublažio morfološku doslovnost, pa je smirivanje linija dovelo do pročišćavanje forme (*Peti element*); vještina modelacije više nije samodostatna, nego je postala sredstvo uvjerljive i sugestivne interpretacije alegorijskih (*Bakho*) i neobično transformiranih bića (*Bik koji sjedi*). Osobni i kiparski razvoj Nikole Šanjeka proširio je i tematski raspon njegove skulpture, pa su – uz mitološki i animalistički repertoar – sve prisutniji elementi kršćanske ikonografije. Također, načeta su i poglavlja o *erosu* i *thanatosu*; erotski motivi (*Kroeroina*; *Bakanalije*) prožeti hedonizmom i putenošću u svojevrsnom su komplementarnom odnosu s fragmentima onih makabrističkih (*Apokalipsa*), u kojima se nazire neka zapretna, duboka srdžba.

Desetogodišnje sazrijevanje Nikole Šanjeka nije njegovu skulpturu tek odjenulo u novu, bečku patinu; čini se kako su spomenute promjene čvrsto ukorijenjene iako još nedovoljno vidljive. Put koji je Nikola Šanjek prevalio od lavlje glave do danas, uvjerava nas da se njegova skulptura (poput *Autostopistice*) polako, tvrdoglavo i sigurno kreće ka svom odredištu. Sve ostalo pitanje je vremena.

Davorin Vujčić

1.

NIJE NA PRODAJU (LAV) / NOT FOR SALE (LION)

1993.

glina / clay

27,5 x 35 x 39 cm

5

2.
MOĆ / POWER
2003.
glina / clay
66 x 45 x 21 cm

3.

APOKALIPSA / APOCALYPSE

2004.

reljef, gips / relief, plaster

69 x 193 x 45 cm

4.

NEPOKOLEBLJIVI / THE UNWAVERING

2005.

glina / clay

68 x 21 x 21 cm

5.

PROGONJENI / *THE HUNTED*

2005.

bronca / *bronze*

28 x 33 x 11 cm

6.

BIK KOJI SJEDI / THE SITTING BULL

2007.

glina / clay

45 x 20,6 x 23,5 cm

7.

BEZVREMENI DIOGEN / *THE TIMELESS DIOGENES*

2007.

glina / *clay*

34 x 26 x 12 cm

8.

PLODNA GODINA / A GOOD YEAR

2007.

glina / clay

39 x 9 x 9 cm

9.

SRETNI FARMER (VELIKA GODINA) / *LUCKY FARMER (A GREAT YEAR)*

2007.

glina / *clay*

49,7 x 15,4 x 11 cm

10.

BAKANALIJE / THE BACCHANALIA

2007.

glina / clay

37,5 x 18 x 17 cm

11.
KROEROINA / CRO-HEROINE
2007.
glina / clay
34 x 13 x 11 cm

12.

UBIJAČ ZMAJA / DRAGON SLAYER

2007.

glina / clay

42 x 37,5 x 24 cm

13.

SUVREMENI HARON / CONTEMPORARY CHARON

2007.

glina / clay

45 x 44 x 19 cm

14.

ŠAPTAČICA KONJIMA / THE WOMAN HORSE-WHISPERER

2007.

glina / clay

18,6 x 45 x 14,2 cm

18

15.

VUK U VUČJOJ KOŽI / WOLF IN WOLF SKIN

2007.

glina / clay

21,6 x 33 x 11 cm

19

16.

JAHAČI SVEMIRA / RIDERS OF THE UNIVERSE

2007.

glina / clay

46 x 25 x 25 cm

20

17.

PETI ELEMENT / THE FIFTH ELEMENT

2008.

glina / clay

29,2 x 23 x 23,5 cm

21

18.
HAD / HADES
2008.
glina / clay
48 x 39 x 32 cm

19.
BAKHO / BACCHUS
2008.
glina / clay
36 x 35 x 25 cm

20.

AUTOSTOPISTICA / WOMAN HITCH-HIKER

2008.

glina / clay

56 x 35 x 11 cm

Ten Years After

It has been ten years since Nikola Šanjek left Varaždin to study sculpting in Vienna. He left in the midst of media frenzy sparked by his unusual talent, a fascinating skill of clay modelling unexpected for his young age. His horses and lions in furious motion, Biblical saints, heroes of Classical mythology, were presented during the 1990s at exhibitions in Croatia and Slovakia, »child prodigy«, »little Michelangelo«... An odd dissonant voice may have expressed concern for the future development of this God-given talent, fearing lack of proper human (sculptural and pedagogical) direction. But then, instead of going to Zagreb, Nikola left the country; his studies in Vienna, his life and work went almost unnoticed in Croatia.

Studying in Vienna was demanding, but Nikola persevered: apart from his packed schedule, he had to deal with a language barrier, which made the first year very difficult. Fortunately, his teachers proved to be good pedagogues. They steered clear from the themes of his sculptures, they did not try to limit the exuberance of his imagination nor to harness the vehemence of his gesture. They considered these features to be defined by his individuality and its growth. What they wanted to teach him was the craft of sculpture. Hence Nikola went on to master the technical aspect which had often been missing in his work. He made wireframe for clay forms, filled plaster and bronze models, polished the metal, carved the wood, chiseled the stone. He perfected his skill with the steinguss, the repairing stone, and graphite patina. He experimented with various sculpting techniques and realized that wood was not »his« means of expression; he remained faithful to clay modelling, while also embracing stone. It was in stone that he carried out his graduation work and spent nine following years creating nine metre tall sculptures for the interior of the Good Shepard Church in his native Varaždin. While he absorbed new definitions of sculpting materials, for the entire duration of his studies in Vienna Šanjek remained adamant in keeping his own visual expression, convinced that the only proper way is to be true to one's own self.

Indeed, Šanjek's sculptures created in the last few years have maintained their earlier characteristic features: masterfully modelled figurative sculpture of exalted gesture, often anatomically descriptive, with an almost cartoon-like interpretation of horse's tendon in gallop or lines on the face of Hades or hands of Diogenes. Šanjek continues to contemplate sculpture with his hands and makes three-dimensional sketches. But it seems that sculpting in stone has somewhat lessened his morphological accuracy, so calmer lines have led to purer forms (The Fifth Element), modelling skills are no longer self-sufficient, they have instead become the tool for convincing and suggestive interpretations of allegory characters (Bacchus) and strangely transformed creatures (The Sitting Bull). Personal and artistic growth of Nikola Šanjek expanded the thematic scope of his sculpture in which – along with repertoires of mythology and animalism – elements of Christian iconography are becoming increasingly present. Also tackled are chapters on Eros and Thanatos while erotic motifs (CRO-heroine, The Bacchanalia) – infused with hedonism and carnality – stand in a certain complementary relation with fragments of macabre motifs (Apocalypse) of subdued yet discernible deep rage.

Nikola Šanjek's decade of growth has not just given his sculptures a new Viennese patina; it seems that these changes have taken root even if they are not quite yet visible. The road Nikola Šanjek travelled from lion's head to present day assures us that his sculpting (such as Woman Hitchhiker) is on a slow but stubborn and determined way to its destination. The rest is a question of time.

Davorin Vujčić

Nikola Šanjek rođen je 8. studenog 1979. u Varaždinu. Nakon položene mature u Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu (prof. V. Fabris), 1998. godine odlazi u Beč, gdje na *Akademie der Bildenden Kunste* studira kiparstvo u klasi prof. Franza Xavera Őlzanta i prof. Angele Bulloch. Diplomira 2003., otkad živi i radi u Varaždinu.

ŽIVOTOPIS / BIOGRAPHY

Nikola Šanjek was born in Varaždin on November 8, 1979. He graduated from the School of Applied Arts in Zagreb (mentor: Vinko Fabris). In 1998. he moved to Vienna to study sculpting at *Akademie der Bildenden Kunste* under Franz Xaver Őlzant and Angele Bulloch. He graduated in 2003 and returned to Varaždin where he now lives and works.

SAMOSTALNE IZLOŽBE / SOLO EXHIBITIONS

- Varaždin, Galerija Forum mladih, VII, 1993.
- Zagreb, Galerija Mirko Virius, II, 1994.
- Rijeka, Filodrammatica, VIII, 1994.
- Bratislava (Slovačka), Zychio Palac, I, 1995.
- Pleternica, Gradska knjižnica, IV, 1995.
- Vaduz (Liechtenstein), izložba na otvorenom, gradski trg, VIII, 1995.
- Bern (Švicarska), Umjetnički paviljon Sonnenhof, XII, 1995.
- Luzern (Švicarska), Galerieraum Seeburg, III, 1996.
- Split, Dioklecijanovi podrumi, V, 1996.
- Pazin, Spomen dom, VI, 1996.
- Schaan (Liechtenstein), Galerija Eremitage, X–XI, 1996.
- Karlovac, Galerija ZILIK, IV, 1997.
- Zagreb, Galerija Mirko Virius, V–VI, 1997.
- Horn (Austrija), Izložbeni prostor Akademie der Bildenden Künste, V, 2000.
- Donnerkirchen (Austria), IV, 2003.
- Beč (Austrija), Galerijski prostor Korotan, V, 2003.
- Eisenstadt (Austria), Kunsthaus Lainer, VI, 2003.
- Wels (Austrija), galerija dvorca Wels, VII, 2003.
- Trausdorf (Austrija), Dom kulture Gradišćanskih Hrvata, 2006.

SKUPNE IZLOŽBE / COLLECTIVE EXHIBITIONS

- Varaždin, Galerija Forum mladih, 1993.
- Split, Maestral (kiparska kolonija), 1995.
- Rim, Bramanteova dvorana, Svjetska izložba božićnih jaslca, 1997.
- Karlovac, 27. ZILIK, Galerija ZILIK, 2000.
- Karlovac, 28. ZILIK, Dječji dom »Vladimir Nazor«, 2001.
- Beč, Semperdepot, 2001.
- Beč, Judisches Museum, 2002.
- Trausdorf (Austrija), Dom kulture Gradišćanskih Hrvata (kiparska kolonija), 1998–2007.

JAVNA PLASTIKA / PUBLIC SCULPTURES

- Interijer crkve Dobrog pastira
(Križni put, oltar, propovjedaonica,
skulpturalna grupa *Dobri pastir* i
skulptura *Ivan Krstitelj*), kamen,
1998.–2007., Varaždin.
- Poprsje prvog hrvatskog predsjednika*,
bronca, 2002., Selca, otok Brač
- U korak s vremenom / Spomenik
turizmu*, bronca, 2006., Makarska

IZBOR IZ LITERATURE / SELECTED BIBLIOGRAPHY

- Željka Zdelar: Predgovor u
katalogu izložbe, Galerija
Mirko Virius, Zagreb, 1994.
- Ernest Fišer: *Kiparski wunderkind*.
Atlas American Express,
veljača 1994., str. 6.
- M. Š.: »Mali Meštrović« iz *Varaždina*.
Vjesnik, 25. 2. 1994., str. 29.
- Dorotea Jendrić: *Varaždinski boss
anatomije*. Večernji list, 4. 3.
1994., str. 41.
- Mirjana Šigir: *Kiparsko čudo od
djeteta*. Vjesnik, 5. 3. 1994.,
str. 28.
- Tomislav Lalin: *Talenat na vidiku*.
Slobodna Dalmacija, 14. 3.
1994., str. 30.
- Ksenija Erceg: *Meštrović iz dnevnog
boravka*. Slobodna Dalmacija,
30. 4. i 1. 5. 1994., str. 26.
- Nela Valerjev: *Čudesne skulpture
dječaka – kipara*. Novi list, 25.
8. 1994., str. 18.
- Nela Valerjev: *Nadahnuće dolazi oko
deset sati navečer*. Novi list,
2. 9. 1994., str. 20.
- Hina: *Izložba Nikole Šanjeka u
Bratslavi*. Vjesnik, 7. 1. 1995.,
str. 11.
- Hina: *Inspiracija u Bibliji*. Slobodna
Dalmacija, 7. 1. 1995., str. 13.
- (zed): *Hlina vášnou*. Večernik,
Bratislava, 9. 1. 1995.
- D. Peričić: *Od plastelina do
Michelangela*. Večernji list, 16.
1. 1995., str. 11.
- Đenada Kučković: *Kiparske čarolije
šutljivog dječaka*. Arena, ožujak
1995., str. 48, 49.
- Vinko Potisk: *Pomožimo »novome
Meštroviću«!* Večernji list, 29. i
30. 5. 1995., str. 59.
- Aleksandra Štefić: *Mali
Michelangelo*. Vikend, br.
1449., 13. 9. 1995., str. 9.

- Elena Cvetkova: *Jaslice – simbol i ukras*. Večernji list, 16. 12. 1995., str. 18, 63.
- Darko Draženović: *Teenager za Teenagera*. Večernji list, 18. 12. 1995., str. 22.
- Saša Vukobratović: *Božićne jaslice kroz stoljeće*. Svijet, br. 26., god. II, 21. 12. 1995., str. 89–91.
- Hina: *Luzern: izložba Nikole Šanjeka*. Slobodna Dalmacija, 13. 3. 1996., str. 14.
- I. L.: *Izložba Nikole Šanjeka*. Novi list, 1. 5. 1996., str. 26.
- Josip Šiklič: *Mali varaždinski Meštrovici*. Glas Istre, 31. 5. 1996., str. 15.
- (ps): *Unheimlich lebendige Charaktere aus Mythologie und Bibel*. Liechtensteiner Volksblatt, Schaan, 19. 10. 1996., str. 2.
- Branko Vukina: *Drugi život*. Večernji list, 30. i 31. 12. 1996., str. 51.
- Z. Ra.: *Šanjekova umjetnička zrelost*. Večernji list, 23. 5. 1997., str. 17.
- Z. Ra.: *Mali veliki kipar*. Večernji list, 28. 5. 1997. str. 17.
- Elena Cvetkova: *Slučaj Šanjek*. Večernji list, 15. 6. 1997., str. 15.
- Željko Slunjski: *Varaždinski mali Michelangelo*. Croatia Airlines, zima 1998./99., str. 86, 88, 90.
- Željko Slunjski: *U Zagrebu odbijen, u Beču prihvaćen*. Jutarnji list, 27. 9. 2001., str. 38, 39.
- Željko Pavlek: *Diplomski rad za Beč ostat će u Varaždinu*. Večernji list (revija), 19. 1. 2002., str. 14, 15.
- Zdravka Giba: *Tuđmanova bista ukradena iz izloga Ankičine zaklade*. Jutarnji list, 5. 6. 2003., str. 48.
- Siniša Kekez: *Makarska podiže spomenik turistu*. Slobodna Dalmacija, 27. 1. 2006., str. 52, 53.
- Ana Dragičević: *Spomenik Galebu*. Slobodna Dalmacija, 31. 8. 2006., str. 12.

OPEL

Kozina

- ovlaštteni opel partner

SPONZOR MUZEJA HRVATSKOG ZAGORJA

NIKOLA ŠANJEK
Salon Galerije Antuna Augustinčića
28. 11. 2008. – 28. 1. 2009.

Nakladnik / *Publisher*
MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA – GALERIJA ANTUNA AUGUSTINČIĆA

Za nakladnika / *For the Publisher*
GORANKA HORJAN

Urednik / *Editor*
BOŽIDAR PEJKOVIĆ

Autor izložbe i likovnog postava / *Selection and setup of exhibits*
DAVORIN VUJČIĆ

Fotografije / *Photographs*
DAVORIN VUJČIĆ

Prijevod, lektura i korektura / *Translation, language editing and proof-reading*
SILVA TOMANIĆ KIŠ

Oblikovanje / *Design*
FRANJO KIŠ

Grafička priprema / *Pre-press production*
STUDIO GRAFIČKIH IDEJA, Zagreb

Tisak / *Printed by*
KRATIS, Sv. Nedelja

Naklada / *Print run*
500

Izložba i katalog realizirani su uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

ISBN 978-953-265-026-6